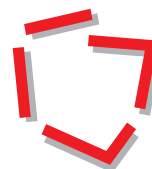

Sytuacja finansowa samorządowych SP ZOZ na przestrzeni lat 2015-2019

Bernadeta Skóbel
Rafał Rudka

Warto wiedzieć więcej
Analizy samorządowe

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

ISSN 2657-8638

Niniejsza analiza została przygotowana w oparciu o dane zawarte w Biuletynach Statystycznych Ministerstwa Zdrowia z lat 2016-2020 (zawierających dane zbiorcze ze sprawozdań MZ-03 o finansach samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej).

Liczba samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (dalej SP ZOZ), które złożyły sprawozdania w poszczególnych latach kształtowała się następująco:

- 2015 – 1082
- 2016 – 1072
- 2017 – 1032
- 2018 – 1017
- 2019 – 1075

Prezentowane dane dotyczą SP ZOZ o różnej strukturze organizacyjnej (w tym nieposiadających szpitali) i podmiocie tworzącym (jednostki gminne, powiatowe, wojewódzkie). Z tego względu dane te należy analizować mając świadomość, że jest to raczej obraz pewnego trendu w zakresie sytuacji w ochronie zdrowia. Z tego samego względu z prezentowanych danych nie można wyciągać średniej.

Po okresie względnej stabilizacji sytuacji (w latach 2015-2017 r.), w 2018 r. i 2019 r. nastąpiło znaczące pogorszenie sytuacji finansowej samorządowych SP ZOZ. Warto przy tym odnotować, że w IV kwartale 2017 r. zaczęła funkcjonować tzw. sieć szpitali.

Koszty rosną szybciej niż przychody zarówno w ujęciu procentowym jak i nominalnym. W 2019 r. różnica między przychodami, a kosztami działalności operacyjnej wyniosła przeszło 2,7 mld zł.

W strukturze kosztów zauważalny jest wzrost kosztów pracy (wynagrodzenia i pochodne, ale również usługi medyczne obce).

Rosną również zobowiązania wymagalne z 980 mln zł w 2015 r. do 1,4 mld zł w 2019 r.

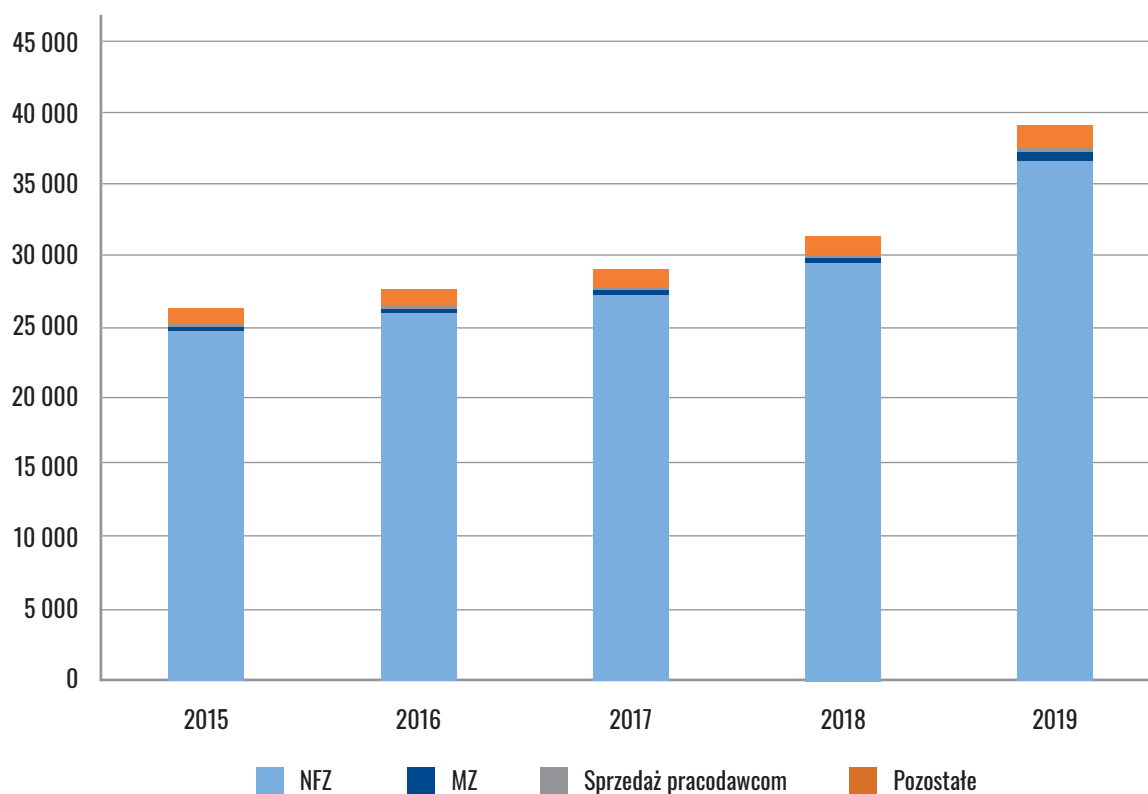
Analizując przychody netto ze sprzedaży samorządowych SP ZOZ wg źródeł na przestrzeni lat 2015-2019 nie jest zaskoczeniem, że środki NFZ stanowią główne źródło przychodów. Obserwujemy zwiększający się stopniowo poziom przychodów. I tak w przypadku środków NFZ wzrosły one o 48,33%.

Tabela 1. Przychody netto ze sprzedaży samorządowych SP ZOZ wg źródeł w latach 2015-2019 (w mln zł)

Rok	NFZ	MZ	Sprzedaż pracodawcom	Pozostałe
2015	24 746	217	218	1 135
2016	26 012	244	216	1 186
2017	27 283	250	237	1 243
2018	29 503	371	241	1 263
2019	36 705	550	289	1 692

Rozkład ilościowy zaprezentowano dodatkowo na wykresie nr 1.

Wykres 1. Przychody netto ze sprzedaży samorządowych SP ZOZ wg źródeł w latach 2015-2019 (w mln zł)

Analizując koszty działalności operacyjnej i amortyzacji na przestrzeni lat 2015-2019 podobnie obserwujemy ich zwiększający się stopniowo poziom. I tak w przypadku kosztów działalności operacyjnej z amortyzacją wzrost ten wyniósł 50,33%, koszty działalności operacyjnej bez amortyzacji – 52,22%. Dokładne wartości liczbowe obrazuje tabela nr 2.

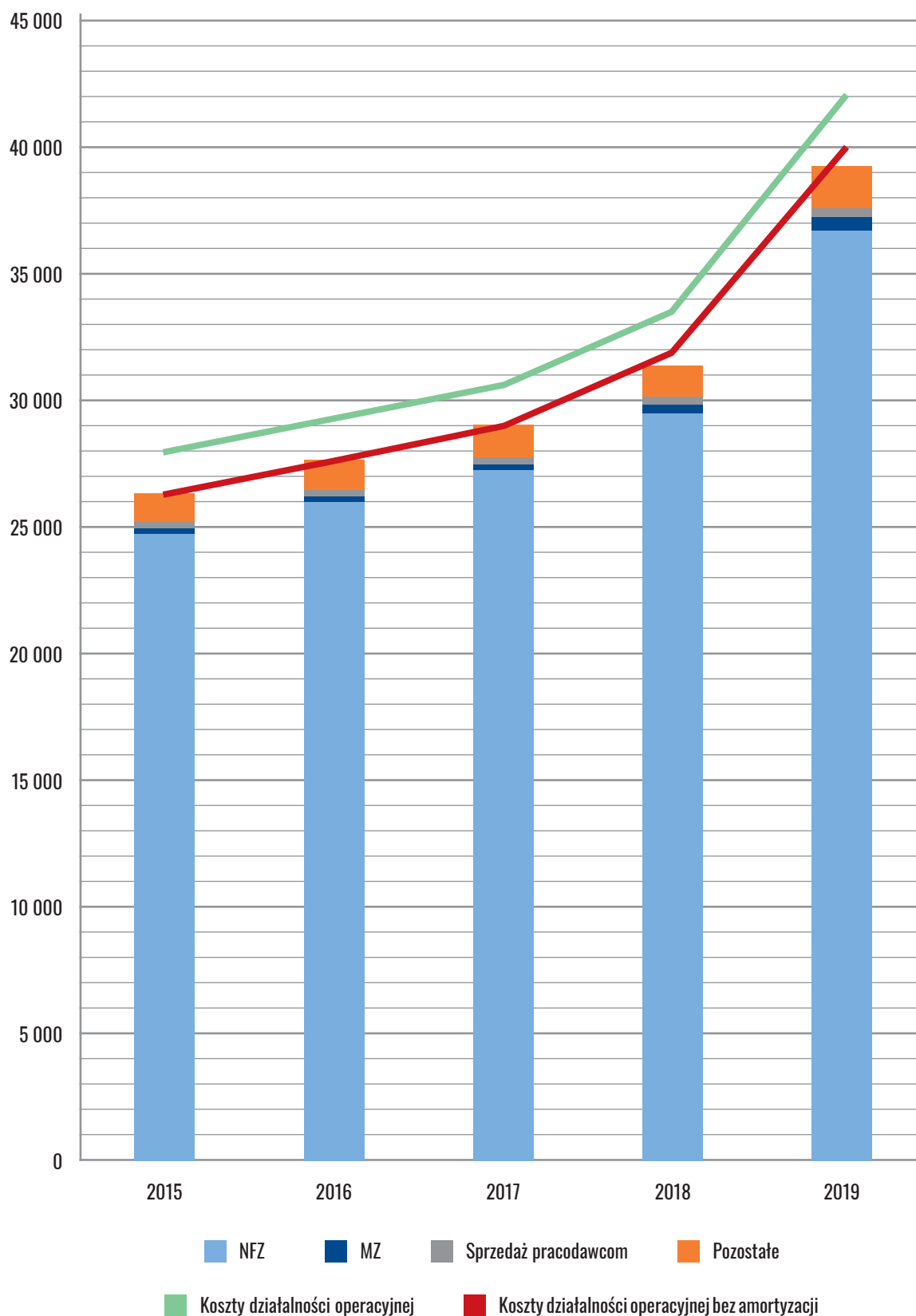
Tabela 2. Koszty działalności operacyjnej i amortyzacja w latach 2015-2019 (w mln zł)

	Koszty działalności operacyjnej z amortyzacją	Amortyzacja	Koszty działalności operacyjnej bez amortyzacji
2015	27 930	1 636	26 294
2016	29 276	1 646	27 630
2017	30 602	1 568	29 034
2018	33 588	1 647	31 941
2019	41 987	1 962	40 025

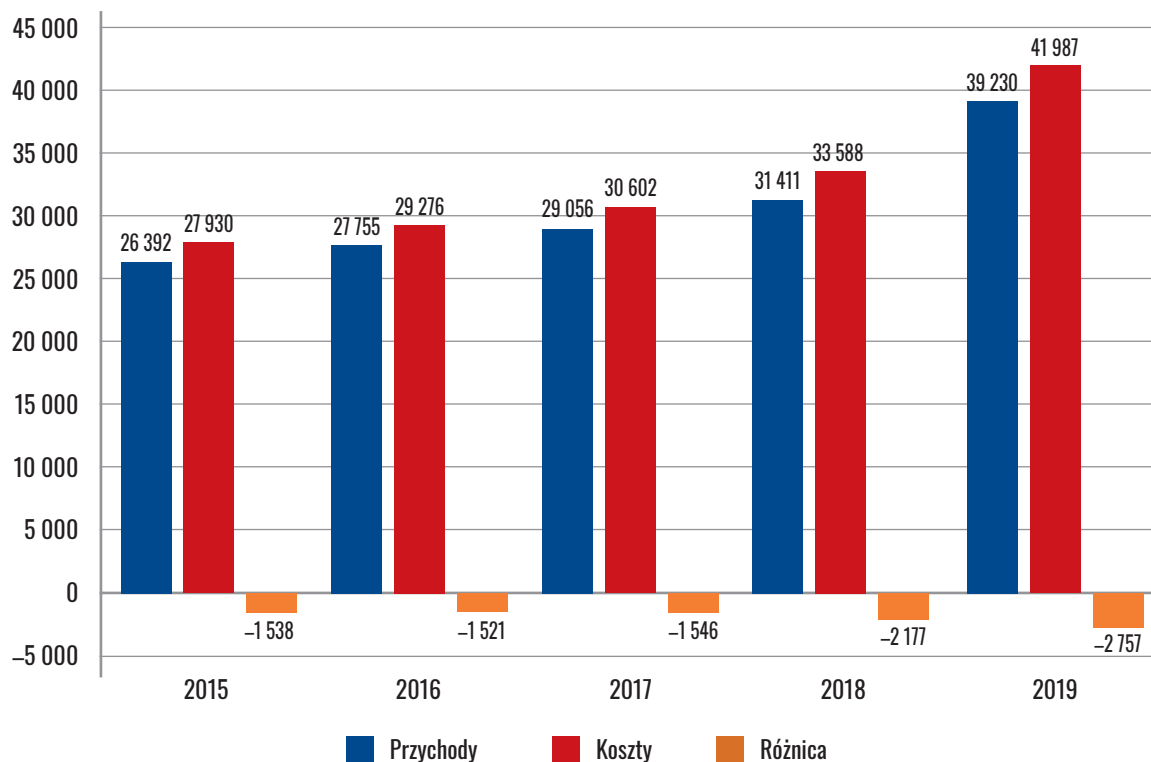
Wysokość przychodów netto ze sprzedaży samorządowych SP ZOZ do kosztów działalności operacyjnej obrazuje wykres nr 2 i 3. Niestety w 2019 r. ponownie nastąpiło zwiększenie dysproporcji pomiędzy przychodami.

Wykres 2. Przychody netto ze sprzedaży samorządowych SP ZOZ wg źródeł, a koszty działalności operacyjnej w latach 2015-2019 (w mln zł)

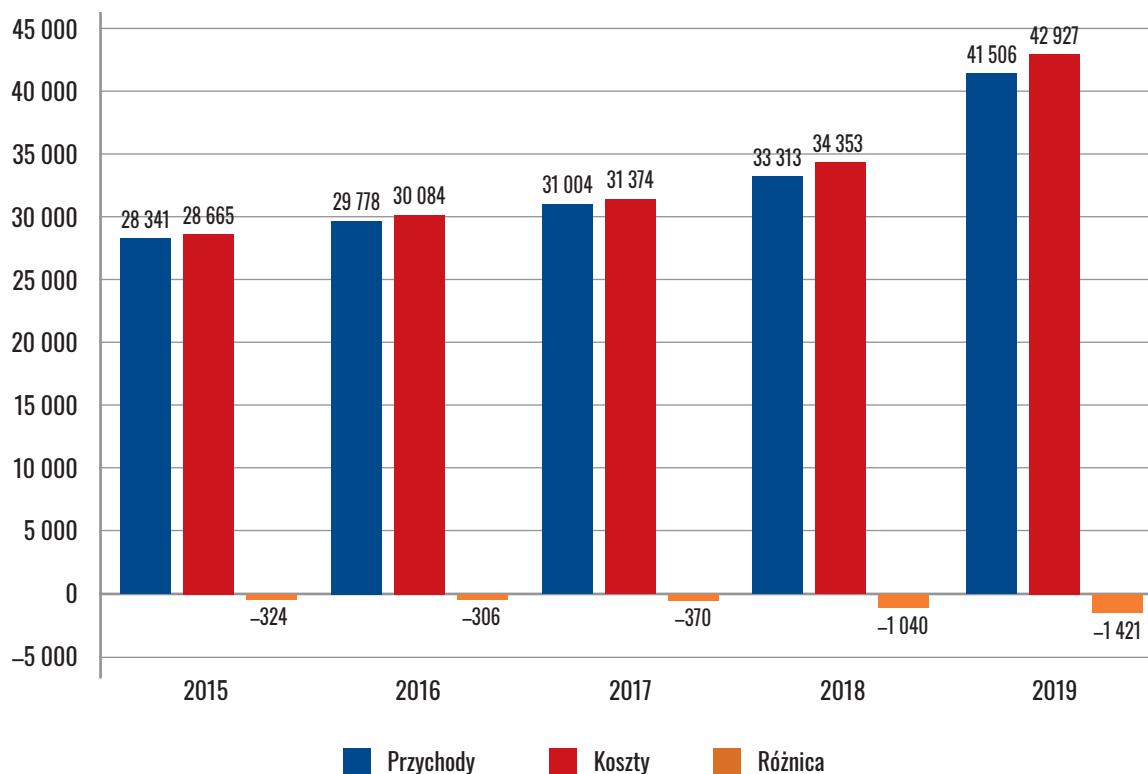
Wysokość przychodów ze sprzedaży o zrównanych z nimi w odniesieniu do kosztów działalności operacyjnej zobrazowano na wyresie nr 3.

**Wykres 3. Przychody netto ze sprzedaży i przychody zrównane z nimi,
a koszty działalności operacyjnej w latach 2015-2019 (w mln zł)**

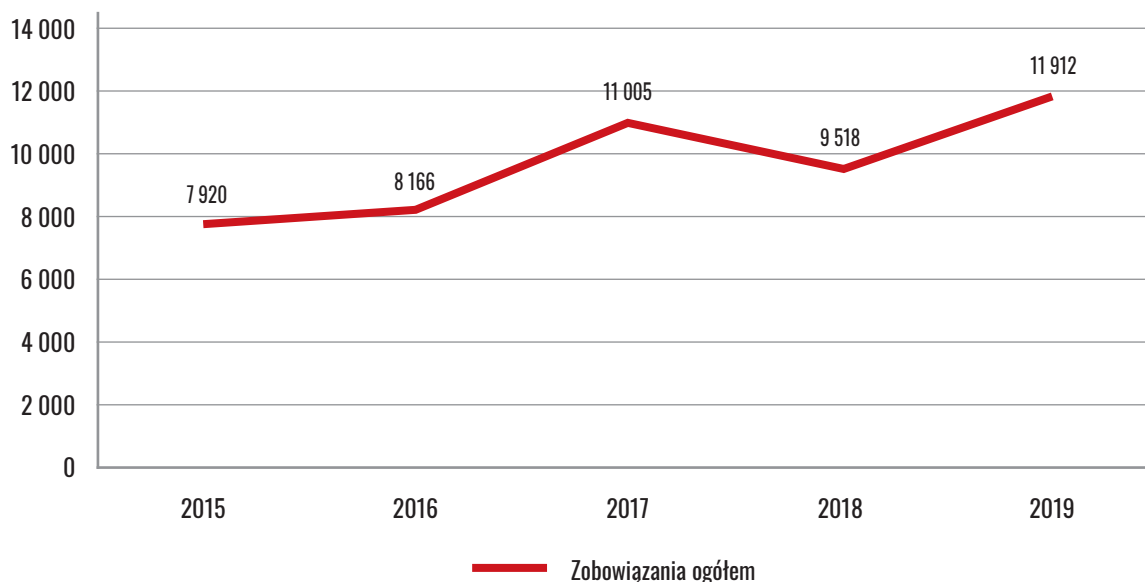
Również biorąc pod uwagę wszystkie koszty i przychody SP ZOZ widać, że niedobór przychodów zwiększył się dramatycznie na przestrzeni tylko pięciu lat. Obrazuje to wykres numer 4.

Wykres 4. Przychody (w tym przychody ze sprzedaży, pozostałe przychody operacyjne, przychody finansowe) do kosztów (w tym koszty działalności operacyjnej, pozostałe koszty operacyjne, koszty finansowe) w latach 2015-2019 (w mln zł)

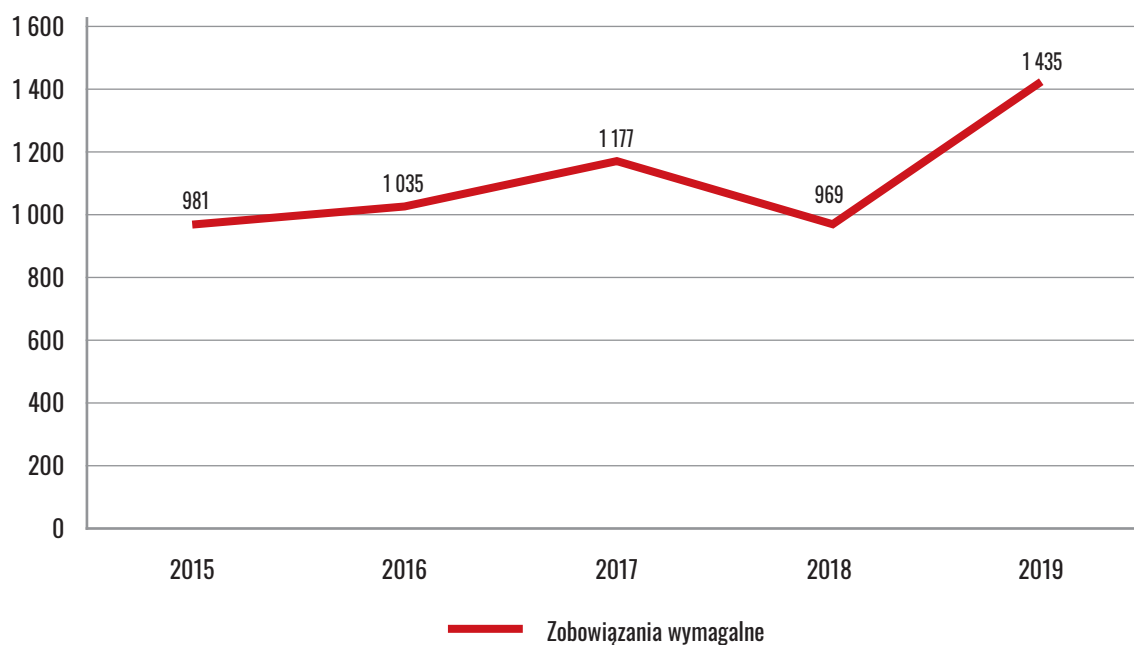

Rosną również zobowiązania ogółem. Częściowo można to oczywiście tłumaczyć wzrostem przychodów. Natomiast zdecydowanie niepokojący jest wzrost wysokości zobowiązań wymagalnych. SP ZOZ są jednostkami sektora finansów publicznych i zobowiązania wymagalne w ogóle nie powinny występować. Jest to dowód na to, że system finansowania ochrony zdrowia w Polsce jest niewydolny.

Wykres 5. Zobowiązania ogółem w latach 2015-2019 (w mln zł)

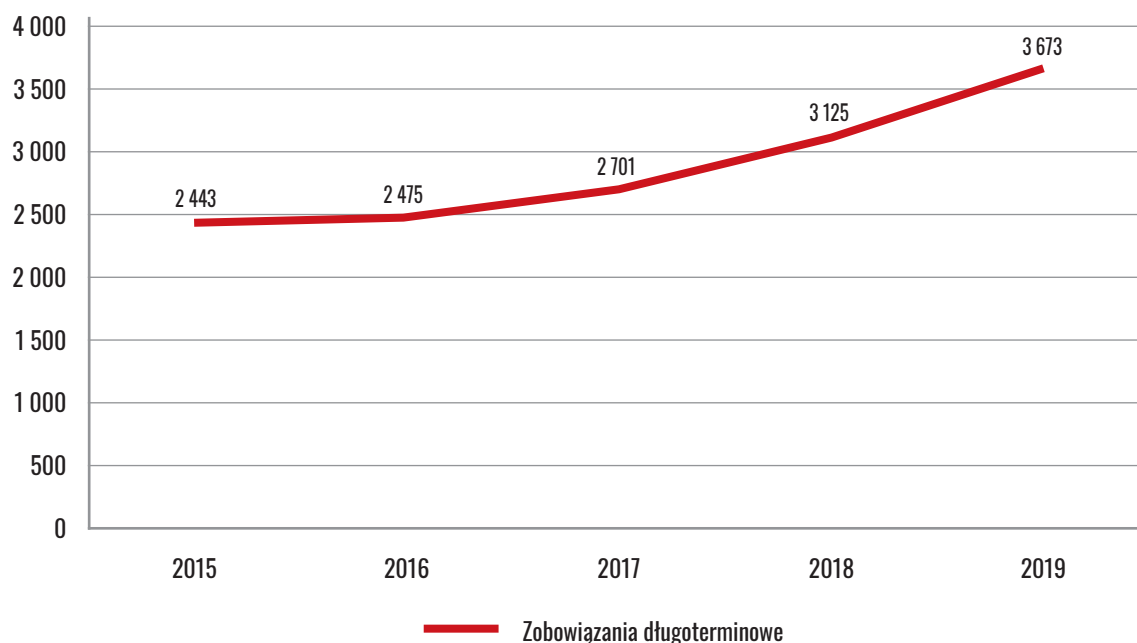
Wykres 6. Zobowiązania wymagalne w latach 2015-2019 (w mln zł)

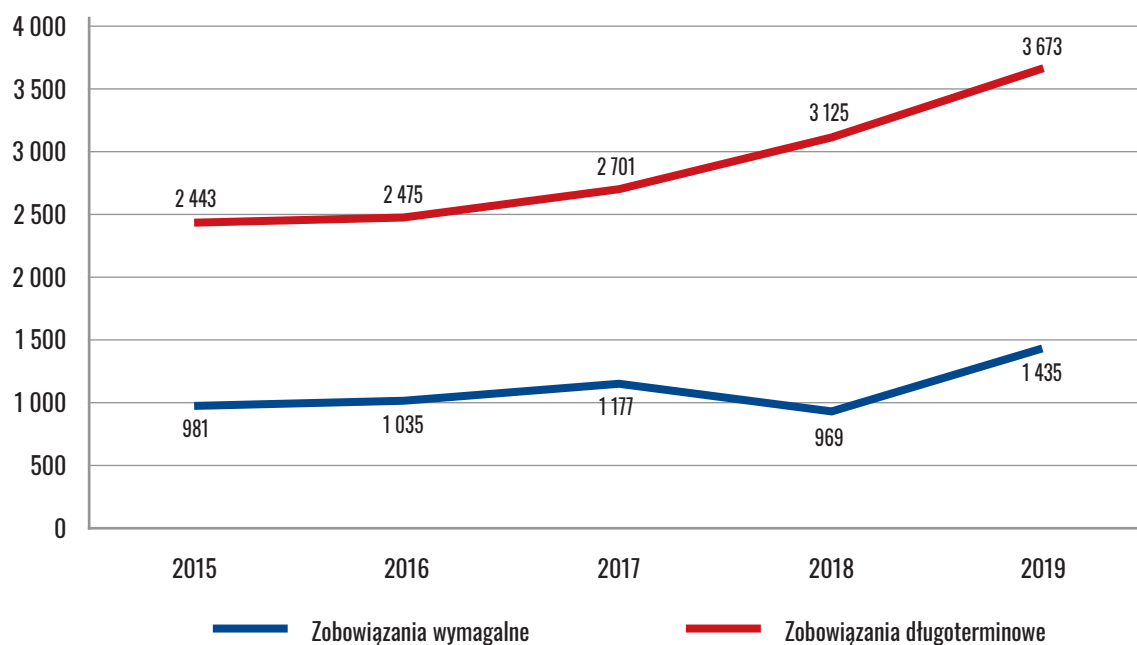

Rośnie również poziom zobowiązań długoterminowych. Jest to o tyle istotny wskaźnik, że biorąc pod uwagę trudną sytuację całego sektora, może to świadczyć o tzw. rolowaniu zobowiązań tj. zaciąganiu zobowiązań długoterminowych w celu realizacji bieżących zobowiązań.

Wykres 7. Zobowiązania długoterminowe w latach 2015-2019 (w mln zł)

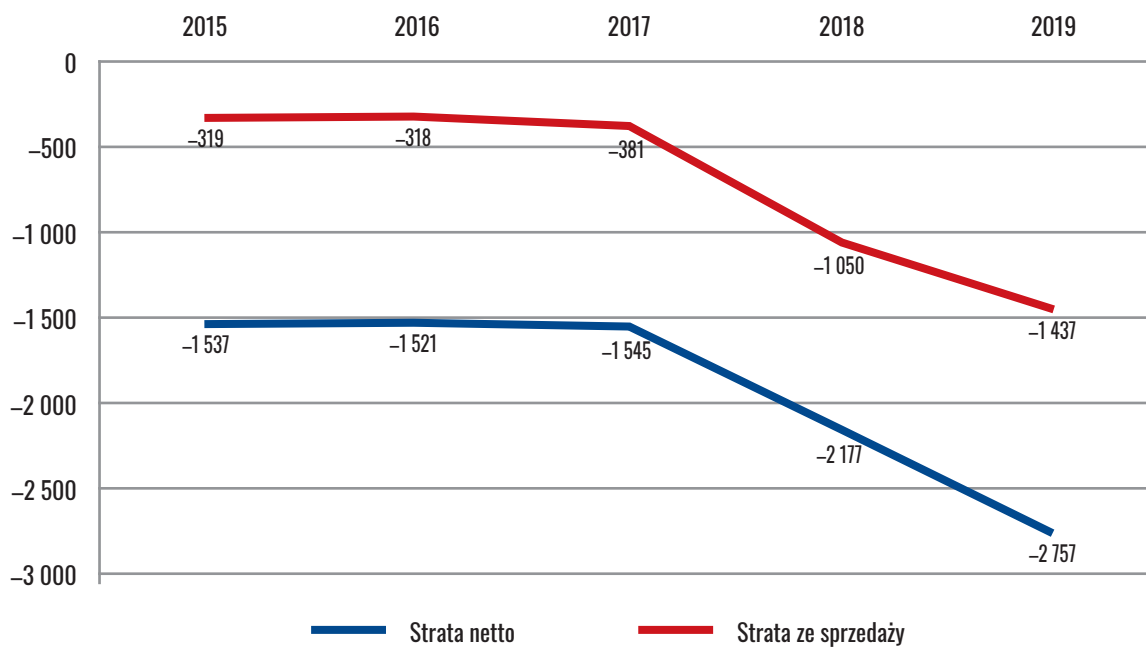

Wykres 8. Zobowiązania wymagalne, a zobowiązania długoterminowe w latach 2015-2019 (w mln zł)

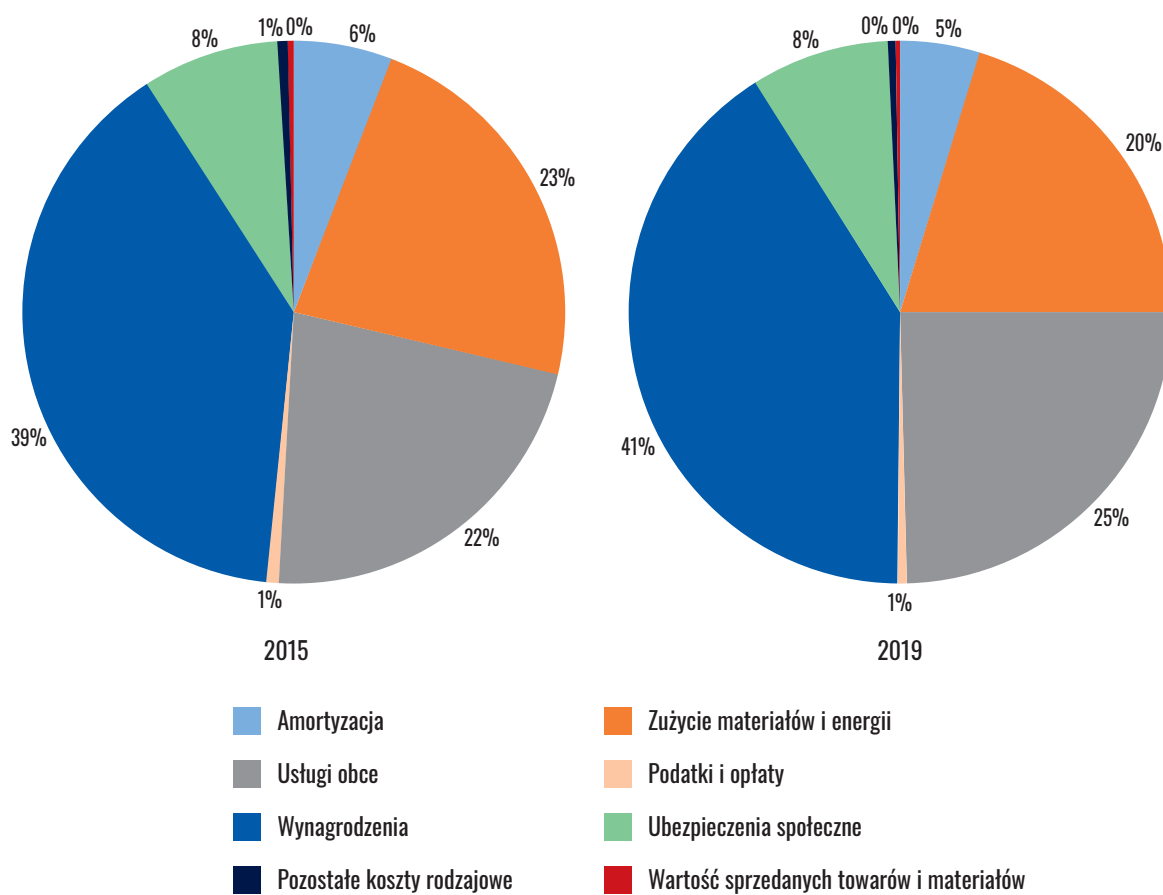
Analizując poziom straty na podstawowej działalności operacyjnej oraz straty netto wyraźnie widać, że w 2018 nastąpiło załamanie systemu finansowania ochrony zdrowia i trend nie tylko utrzymał się w 2019 r. ale postępuje.

Wykres 9. Strata netto i strata ze sprzedaży w latach 2015-2019 (w mln zł)

Coraz większy udział w kosztach SP ZOZ mają koszty wynagrodzeń i pochodne oraz koszty usług obcych.

Wykres 10. Struktura kosztów działalności operacyjnej w roku 2015 i 2019 (w %)

Zestawienie kosztów w roku 2015 i w 2019 przedstawiono w poniżej zamieszczonej tabeli (nr 3). Dane za 2015 r. stanowią wartość bazową. Wskaźnik w kolumnie 4 powyżej 100% oznacza wzrost a poniżej 100% spadek kosztów.

Tabela 3. Koszty w 2015 i 2019 r. (w mln zł)

	2015	2019	% wskaźnik zmiany wysokości kosztów
Koszty działalności operacyjnej	27 930	41 987	150%
Amortyzacja	1 636	1 962	120%
Zużycie materiałów i energii	6 346	8 534	134%
Zużycie materiałów	5 718	7 816	137%
leków	2 981	4 037	135%
żywności	120	158	132%
sprzętu jednorazowego	1 110	1 627	147%
odczynników chemicznych i materiałów diagnostycznych	410	565	138%
paliwa	131	130	99%
pozostałe	963	1 296	135%
Zużycie energii	628	717	114%
Usługi obce	6 239	10 329	166%
remontowe	253	320	126%
transportowe	108	156	144%
medyczne obce	4 262	7 662	180%
pozostałe usługi	1 615	2 190	136%
Podatki i opłaty	191	224	117%
Wynagrodzenia	10 965	17 236	157%
wynagrodzenia ze stosunku pracy	10 447	16 299	156%
wynagrodzenia z umów zleceń i dzieło	333	747	224%
wynagrodzenia pozostałe	184	188	102%
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	2 268	3 421	151%
Pozostałe koszty rodzajowe	199	209	105%
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	82	69	84%

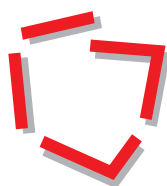

Copyright by
Związek Powiatów Polskich

Warto wiedzieć więcej
Analizy samorządowe

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

ISSN 2657-8638

Wydawca:
Związek Powiatów Polskich
Pałac Kultury i Nauki (27 piętro, pokój 2704)
00-901 Warszawa, Plac Defilad 1
www.zpp.pl
tel. +48 22 656 63 34
fax +48 22 656 63 33